

Pvm

30.3.2021

Dnro

TK/904/00.07/2021-1

Vastaanottaja

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite

Lausuntopyyntö, E 22/2021 vp, 26.3.2021

Asia

Tilastokeskuksen lausunto: Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 138/2004 muuttamisesta maatalouden alueellisten taloustilien osalta

Tilastokeskus lausuu ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maatalouden taloustilien muuttamisesta seuraavaa:

Tilastokeskus on valtion tilastotoimen yleisviranomainen ja vastaa Euroopan tilastojen koordinoinnista kansallisella tasolla.

Asetusehdotuksen sopivuus EU:n tilastotoimen yleispuitteisiin

Unionin tilastoviranomainen, Eurostat, on yksi komission pääosasto, joka yhdessä jäsenmaiden tilastoviranomaisten ja muiden Euroopan virallisten tilastojen tuottajien kanssa muodostaa Euroopan tilastojärjestelmän. Sen tehtävänä on tuottaa korkealaatuisia ja vertailukelpoisia virallisia tilastoja mm. EU:n poliittisen päätöksenteon tueksi ja seurantaan.

EU:n toimivalta Euroopan tilastojen tuottamisessa perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artiklaan 338. Artiklassa säädetään, että tilastojen tulee olla tarpeellisia unionin toiminnan kannalta ja täyttää mainitut laatuksiteerit.

Asetuksella Euroopan tilastoista (EY) N:o 223/2009 säädetään oikeudelliset puitteet Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten. Euroopan tilasto-ohjelmaa 2013–2017 ja 2018–2020 koskevilla asetuksilla ((EU) N:o 99/2013 ja (EU) 2017/1951) puolestaan määritetään ohjelmapuitteet, suunniteltujen toimien pääasialliset alat, tavoitteet ja Euroopan tilastot. Ohjelmassa maataloustilastot ovat yksi tilastoaihealue.

Vuosia 2021–2027 koskeva Euroopan tilasto-ohjelma tulee sisältymään Euroopan parlamentin ja neuvoston sisämarkkinoita, yritysten, mukaan luetuna pienten ja keskisuurten yritysten, kilpailukykyä ja Euroopan tilastoja koskevaan ohjelma-asetukseen. Asetus hyväksyttäneen loppukeväästä 2021.

Maataloustilastojen kehittäminen on Euroopan tilasto-ohjelmia koskevien asetusten tavoitteiden mukaista.

Kansallinen valmistelu

Maataloustilastojen saralla Luonnonvarakeskus vastaa pääasiassa Euroopan tilastojärjestelmän puitteissa tuotettavista maataloustilastoista tilastotoimen

kansallisen työnjaon mukaisesti. Tilastokeskus vastaa maatalouden taloustilien ja hintaindeksien laadinnasta.

E-kirjeessä esitetty Suomen kanta on valmisteltu Tilastokeskuksen ja maaja metsätalousministeriön yhteistyönä. Lisäksi sitä on käsitelty EU-jaostoa vastaavassa Tilastoalan EU-asioiden yhteistyöryhmän kokouksessa 4.3.2021 sekä maatalous- ja elintarvikejaostossa (EU18) 11.3.2021.

Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Maataloutta koskevien tilastojen avulla tuetaan mm. yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevaa poliittista päätöksentekoa. Tietojen keskeinen käyttäjä on komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen (AGRI) pääosasto.

Maatalouden taloustilit kuvaavat kaupallista tuotantoa harjoittavien maatalousyriyten maatalouden tuotosta, välituotekäyttöä, investointeja, tuloja ja työpanosta. Viitekehyksenä on kansantalouden tilinpito, mutta taloustilit julkaistaan tilinpitoa tarkemmalla tasolla ja nopeammassa aikataulussa.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkisti vuonna 2016 raportin, jossa selvitettiin komission tuloksellisuuden mittausta viljelijöiden tulojen osalta. Raportissa suositeltiin mm. alueellisten tilien säätämistä pakolliseksi.

Komissio ehdottaa maatalouden taloustilejä koskevaan asetukseen kolmea keskeistä muutosta:

- 1) Lakiperusteista tilastointivelvoitetta laajennettaisiin niin, että koko maan tasoisten taloustilien lisäksi tulisi laatia alueelliset taloustilit. Alueatasona on NUTS-2 (Suomessa suuralueet, 5 kpl). Vuosittaiset tietotoimitukset tulisi aloittaa kesäkuun 2022 loppuun mennessä.

Tilastokeskus on laatinut maatalouden taloustilejä koko maan tasolla vuodesta 1990 lähtien. Alueellisia taloustilejä tuotettiin tilastovuoteen 2012 asti, jolloin ne lakkautettiin, koska tietojen kansallinen kysyntä oli vähäistä.

- 2) Asetukseen sisällytettäisiin vaatimus säännöllisestä laaturaportoinnista.
- 3) Tammikuun tietotoimituksen määräaika komissioon (Eurostatiin) siirrettäisiin kahdella kuukaudella eteenpäin eli maaliskuun loppuun, jotta tilien laadinnassa olisi käytettävissä laadukkaammat tietolähteet.

Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset hallinnolliseen rasitteeseen

Alueellisten taloustilien tuottaminen sitoo resursseja. Tilastokeskuksen arvion mukaan tuotannon käynnistys ja käyttöönotto vaativat arviolta 0,5 henkilötyövuotta vuodessa. Kun tuotanto saadaan vakiinnutettua, niin työ vie ne 1–2 henkilötyökuukautta vuodessa. Vaikutuksia tiedonantajien vastausrasitteeseen ei juuri arvioida olevan, mutta mahdollisesti tietoja pitäisi pyytää muilta viranomaisilta, esimerkiksi Luonnonvarakeskukselta.

Laaturaportoinnilla ja toisen tietotoimituksen myöhentämisellä ei ole juurikaan vaikutuksia resurssikäyttöön.

Pvm

30.3.2021

Dnro

TK/904/00.07/2021-1

Ehdotus Suomen kannaksi

Suomi voisi hyväksyä asetusehdotuksen.

Suomi suhtautuisi kuitenkin varauksellisesti alueellisten taloustilien säädöstämiseen. Jäsenmaat toimittavat komissiolle maatalouden kannattavuuskirjanpidon tietoja (maatalouden kirjanpidon tietoverkko, FADN) maatalojen taloudellisesta toiminnasta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1217/2009 mukaisesti. Suomen taloustilien ja FADN-asiantuntijat ovat arvioineet, että alueelliset taloustilit saattaisi olla mahdollista tuottaa FADN-tietojen pohjalta.

Asetuksen neuvostokäsittelyn aikana Suomi ehdottaisi komissiolle, että Eurostat selvittäisi mahdollisuudet tuottaa alueelliset tilit keskitetysti perustuen jäsenmaiden toimittamiin FADN-aineistoihin. Menettely vähentäisi jäsenmaihin kohdistuvaa hallinnollista ja tapauksesta riippuen myös tiedonantajiin kohdistuvaa rasitetta.

Mikäli Eurostatin laatiman selvityksen perusteella alueellisten taloustilien keskitetty laadinta kannattavuuskirjanpidon tietoihin pohjautuen olisi mahdollista niin Suomi pyrkisi edistämään keskitettyä tuotantotapaa.

Edellä mainittiin, että Tilastokeskus on jo pitkään laatinut koko maan tasoiset maatalouden taloustilit. Tilastokeskus voi alkaa tuottamaan myös alueellisia taloustilejä, mikäli asetusuudistus velvoittaa jäsenmaat toimittamaan ko. tiedot komissioon (Eurostatiin).

Markus Sovala,
pääjohtaja

Anita Heinonen,
kehittämispäällikkö, kansainväliset asiat